

Tillsyn av småbåtshamnar i Trelleborgs kommun 2005

Bakgrund

Miljöbalkens efterlevnad kontrolleras genom att tillsynsmyndigheten utövar tillsyn för verksamheter som faller under balkens tillämpningsområde. För att effektivisera arbetet samordnas tillsynen ofta i tillsynskampanjer. I projektet ”Tillsyn över småbåtshamnar 2005” har småbåtshamnarna i Trelleborgs kommun kontrollerats.

Som tillsynsmyndighet ska miljönämnden kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. Dessutom ska myndigheten, enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), tilldela tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter en kod utifrån SNI, svensk näringsgrensindelning.

Småbåtshamnars huvudsakliga miljöpåverkan är främst utsläpp till vatten och luft, buller och generering av avfall. Målet med projektet ”Tillsyn över småbåtshamnar” har varit att kontrollera miljöbalkens efterlevnad för att minimera utsläpp av miljöfarliga ämnen till luft, mark och vatten från hamnarna samt att minska riskerna vid hantering av kemiska produkter och avfall.

Tillsynsmetodik

Tillsynskampanjen över småbåtshamnar i Trelleborgs kommun inleddes med att kontakta hamnansvarig via telefon för att informera om kampanjen och kommande tillsynsbesök.

Vid inspektionerna gicks följande moment igenom:

- Hamnens verksamhet och miljöpåverkan.
- Information om miljöbalken, bl.a. egenkontroll, anmälningsplikt och miljöstraffavgifter.
- Kontroll utfördes om cisterner och spilloljetankar anmäls till miljönämnden.

Inspektionerna utfördes med hjälp av inspektionsprotokoll. Inspektionsrapporter och eventuellt beslut tillställdes hamnansvarig efter besöken. Tillsynen av hamnarna ägde rum i augusti 2005.

Regelöversikt

Miljöbalken kan tillämpas på alla småbåtshamnar oavsett storlek. I balkens andra kapitel finns allmänna hänsynsregler för hur miljöhänsyn ska tas. Dessa regler är övergripande och gäller såväl företagare som privatpersoner. Hänsynsreglerna säger bland annat att ”alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön”. Ett försiktighetsmått som kan tillämpas på småbåtshamnar är produktbyte enligt produktvalsprincipen. Produktvalsprincipen innebär att man ska undvika att köpa eller sälja produkter som kan innebära risk för människors hälsa eller för miljön, om det finns en mindre farlig produkt som är likvärdig.

Egenkontroll

För att underlätta för verksamhetsutövare att uppfylla miljöbalkens krav finns verktyget egenkontroll. Alla verksamhetsutövare med yrkesmässig verksamhet, som enligt miljöbalken ska anmälas eller kräver tillstånd, ska enligt förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll (1998:901) utöva egenkontroll. Egenkontroll innebär att verksamheten ska kontrolleras, dokumenteras och följas upp med avseende på dess påverkan på människors hälsa och miljön. Dokumentation ska sparas i fem år. Konkret innebär egenkontrollen att:

- Det ska finnas en fastställd och nedskreven fördelning av ansvaret för de frågor som gäller för verksamheten enligt miljöbalken och alla föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken.
- För att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljö ska det finnas rutiner för att kontrollera att utrustning för drift och kontroll hålls i gott skick. Kontrollen ska finnas nedskreven.
- Verksamhetsutövaren ska kontinuerligt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Resultat av undersökningarna och bedömningar ska skrivas ned.
- Om en driftstörning eller liknande händelse inträffar som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljö, ska tillsynsmyndigheten (miljöförvaltningen) omedelbart underrättas.
- Verksamhetsutövaren ska förteckna de kemiska produkter som hanteras och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt. Förteckningen ska innehålla uppgifter om produktens namn, omfattning och användning av produkten, information om produktens hälso- och miljöskadlighet samt produktens klassificering med avseende på hälso- eller miljöfarlighet.

Frivilligt miljöarbete

Blå flagg är en internationell miljöutmärkelse för hamnar. Kriterierna för Blå Flagg rör vattenkvaliteten, säkerhet, service och miljöinformation.

Resultat

Tillsynsbesök utfördes på 4 småbåtshamnar i Trelleborgs kommun. Storleken på anläggningarna varierade mellan 10 och 282 båtplatser där en hamn, Västra småbåtshamnen, räknas som naturhamn.

Avfall

Två hamnar erbjöd avfallssortering. Avfallet kunde sorteras i fraktionerna papper, hushållsavfall, glas, metall, brännbart avfall, spillolja och batterier.

Vid besöket diskuterades avsaknaden av information om vilket avfallsslag som får slängas i behållaren i skjulet för farligt avfall i Skåres, Gislövs och Smyges hamn. Enligt överenskommelse ska information snarast sättas upp ovanför behållarna. Samtidigt som detta sker anser miljöförvaltningen att information bör sättas upp om vart adsorptionsmedlet för oljespill förvaras.

Gislövs hamn fick anmärkning på hanteringen av farligt avfall. Kommentaren baserades på att spilloljebehållaren var placerad på en plattbelagd yta som var genomtränglig för oljespill. Åtgärder för att tillse att spilloljan uppställs på en, för oljespill, ogenomtränglig yta ska vidtas.

Egenkontroll

Egenkontrollprogram för hamnarna finns och uppdateras regelbundet genom ISO 14001.

Utsläpp till vatten

Möjlighet till insamling av latrin sker i en hamn.

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft kommer främst från båtkörning in och ut ur hamn samt vid tankning.

Miljöskyddsåtgärder

Gislövs hamn har blå flagg och hela Kommunal Teknik Gata är certifierade enligt ISO 14001.

Övriga försiktighetsåtgärder

Enligt beslut från miljönämnden får spridning av bekämpningsmedel inte ske i Smygehamn, Gislövs hamn, Skåre hamn eller Västra Småbåtshamnen.

Vid en eventuell olycka i hamnområdena ska, förutom räddningstjänsten, miljöförvaltningen informeras. För att underlätta förvaltningens agerande ska en kopia av hamnarnas nödlägesplan insändas till miljönämnden.

Förslag på förbättringar

För att främja återanvändning och återvinning anser miljönämnden att vid ombyggnaden av Smyge hamn bör system för avfallssortering anordnas. Vid ombyggnaden bör också anordning för uppsamling av latrin från båtar installeras.

För att främja arbetet med produktvalsprincipen och utfasning av särskilt farliga kemikalier, samt tillämpningen av de nationella miljömålen på lokal nivå anser miljöförvaltningen att Kommunal Teknik Gata bör informera båtplatsinnehavarna i respektive hamn om vilka båtbottnfärger som är godkända av kemikalieinspektionen. Det skulle dessutom kunna bli en av de förbättringsåtgärderna som ISO 14001-certifierade företag/organisationer kontinuerligt eftersträvar.

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Ida Löndahl
Miljöingenjör